

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

Вибіркова навчальна дисципліна:

Корпоративне право

Тема 5. Корпоративне управління

професор кафедри ЦГЕП

Лектор:

доктор юридичних наук, професор Чабаненко М.М.

Розробники: Чабаненко М.М.

Для студентів напрямів підготовки:

Доступне для завантаження на сайті кафедри:

для магістрів спеціальності 081 «Право»

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6876>

План лекції:

1. Принципи корпоративного управління
2. Органи управління корпорації
3. Контроль за діяльністю органів управління

Література:

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості ВРУ. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // ВВР. – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-ІУ // Вісник Верховної Ради України. — 2003. — № 18—22. — Ст. 144.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 13-14, № 15-16, N 17, ст.112.
5. Про господарські товариства. Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – №49. – Ст. 482.
6. Про акціонерні товариства. Закон України від 17 вересня 2008 р. // ВВР. – 2008. – N 50 – 51. – Ст. 384.
7. Щодо визначення підсудності справ з питань приватизації та з корпоративних спорів: Верховний Суд; Лист від 06.02.2007 № 1-5/218 // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_218700-07.
8. Рекомендації президії Вищого господарського суду України «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин» від 28. 12. 2007 №04-5/14. / Режим доступу: www.scourt.gov.ua/clients.
9. Господарське право (Загальна частина) : підручник / за ред. В.С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 588 с.
10. Корпоративне право: навчальний посібник / О.В. Гарагонич, С.М. Грудницька, Л.М. Дорошенко [та ін.]; за заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької, Л.М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Korporatyvne-pravo-2018.--400-s.-Narahonych-ta-in.pdf
11. Корпоративне право: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) О. І. Харитонова, Л. І. Галупова. Одеса : Фенікс, 2019. 108 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Kharytonova-O.-I.-Halupova-L.-I.-Korporatyvne-pravo.pdf18

Вступ

У лекції розглядаються питання управління корпораціями у відповідності з нормами чинного законодавства. У цьому контексті важливими є з'ясування принципів корпоративного управління, характеристика органів управління, контролю за їх діяльністю. Зазначені питання національного корпоративного права розуміються у порівнянні з світовими здобутками корпоративного управління, їх принципами і формами, зокрема у контексті Європейської та американської моделей корпоративного управління.

1. Принципи корпоративного управління

Принципи корпоративного управління визначають сутність корпоративного управління як систему відносин між інвесторами, які вкладають свої кошти/майно в корпорацію, менеджерами, а також заінтересованими особами для забезпечення ефективної діяльності корпорації, рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин.

*Корпоративне управління слід розуміти як управління корпорацією і тому його не можна ототожнювати з державним управлінням (управлінням, здійснюваним органами державної влади), яке часто сприймається як керування, що в свою чергу, обумовлює владні відносини. Принципова відмінність корпоративного управління від державного полягає в тому, що засадами першого є *взаємо узгодженість* дій між органами корпорації через спільне прийняття рішень учасниками (акціонерами) шляхом участі у вищому органі та відповідну діяльність інших органів корпорації, здійснювану з додержанням вимог закону, внутрішніх корпоративних актів та рішень вищого органу. Засадами ж державного управління є побудування його на принципах *влади і підпорядкування*, обов'язкового й імперативного регулювання. При здійсненні такого управління складаються *адміністративно-правові* відносини. Відмінність між державним управлінням і корпоративним управлінням полягає в тому, що центром першого є держава зі своїми публічними функціями й інтересами, якими й обумовлюються адміністративно-владні відносини.*

Центром же других є приватні особи, які реалізують свої права і задовольняють свої інтереси в добровільному порядку шляхом набуття корпоративних прав (придбання акцій) і здійснення прав по управлінню через участь в роботі загальних зборів учасників(акціонерів), формування інших органів корпорацій, здійснення контролю і т. ін.

Корпоративне управління являє собою цивілістичну правову категорію. Вказують, що приватне право відносить управління акціонерними товариствами до питань *правосуб'єктності юридичних осіб* або до *реалізації правомочностей власника*.

Майнові права корпорації безпосередньо залежні від управління, оскільки її капітал знаходиться в руках уповноважених органів, які укладають правочини по розпоряджанню ним, використовують його у виробництві і т. ін. Від управління також залежать майнові права учасників (акціонерів), тому що тільки вони можуть прийняти рішення про виникнення у них права на дивіденди, їх розмір і порядок виплати.

Із сказаного випливає, що корпоративне управління існує в кожній корпорації, створеній власниками первісного капіталу, вкладеного в неї, і які внаслідок цього набули корпоративних прав, що за своєю природою є суб'єктивними цивільними правами.

Цивільним законодавством корпоративне управління розглядається як внутрішній компонент відповідного об'єднання осіб приватного права.

Як правило, спільність осіб потребує узгодженості їх дій між собою (внутрішні відносини), тобто існування єдиного центру, який в корпораціях набуває вигляду органу управління. Це має значення й для виступу юридичної особи у відносинах з третіми особами (зовнішні відносини) як єдиного суб'єкта. Повноваження, які складають корпоративне управління, часто пов'язують з поняттями «керування» і «розпоряджання». Натомість керування усвідомлюється як діяльність керівника, а розпоряджання – як реалізація правомочності власника.

Корпоративне ж управління є значно ширшим за перше та друге, бо ним охоплюється діяльність всіх його органів і вона стосується здійснення всіх правомочностей, а не лише розпоряджання майном. Вживається також вираз «управління справами». Так, наприклад, в ст. 195 ЦК зазначається, що акціонер як власник пайових цінних паперів набуває право *на участь в управлінні справами* емітента. Водночас ст.4 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачає право акціонера *на управління* самим акціонерним товариством, а не його справами.

Порівнюючи вживання обох термінів у законі, можна дійти висновку, що вони взагалі не тотожні, оскільки в ч. 3ст. 105 ЦК йдеться про *управління справами* юридичної особи ліквідаційною комісією, яка створюється, коли вже юридична особа не здійснює своєї діяльності, а залишаються незавершеними, скажімо, лише розрахунки за договорами, укладеними з нею.

Розмежовується *управління діяльністю* повного товариства і *ведення його справ* (ст. 121, 122 ЦК).

До речі, акціонери не управляють діяльністю АТ, а, беручи участь у загальних зборах акціонерів, управляють його справами. Діяльністю ж акціонерного товариства управляє його виконавчий орган.

Тому слід зазначити, що корпоративне управління (як управління діяльністю корпорації) є ширшим за управління її справами. Перше припускає наявність повноважень з реалізації правомочностей власника, зокрема, по розпоряджанню його майном, а друге таке повноваження може включати (ліквідатор), а може й не включати (акціонер). У світі існують різні моделі корпоративного управління, найтипівішими з яких є британська та континентальна.

Основні відмінності між ними полягають обумовлені наявністю або відсутністю окремого наглядового органу. Тобто, крім загальних зборів, які формально існують в кожній моделі корпоративного управління, в корпорації є або один (однорівнева модель), або два (дворівнева модель) органи управління.

Дворівнева (германська) модель (запроваджувана в Германії, Австрії, Данії) передбачає наявність виконавчого та наглядового органів управління.

Однорівнева (британська) модель (Великобританія, Ірландія, Бельгія, Італія, Іспанія, Греція) передбачає функціонування в товаристві єдиного органу управління – ради директорів. Однак, як правило, директори, що входять до складу такого органу, поділяються на дві групи – виконавчих та наглядових директорів.

Альтернативна модель (Франція, Фінляндія та Португалія) надає корпораціям право формувати наглядовий орган окремий від виконавчого. *Змішана модель* (Нідерланди, Швеція) схожа з однорівневою, але передбачає обов'язкове формування наглядового органу за певних умов.

Рівень ефективності корпоративного управління як в інших країнах, так і в Україні залежить від моделі управління, сформованої як продукт політики, культури, економіки, законодавчої системи тієї чи іншої країни.

Принципи корпоративного управління містять ключові засади, на основі яких мають розвиватися корпоративні відносини в Україні, і ці засади стосуються:

- (1) мети корпорації;
- (2) прав акціонерів;
- (3) наглядової ради і виконавчого органу;
- (4) розкриття інформації та прозорості фінансово-господарської діяльності;
- (5) контролю за фінансово-господарською діяльністю корпорації;
- (6) заінтересованих осіб.

2. Органи управління корпорації

Вищий орган корпорації. У корпорації утворюються органи, види яких залежать від структури управління (однорівнева та дворівнева). В корпорації завжди є вищий орган. Як правило, є виконавчий орган. Виключення становлять лише випадки, коли для виконання його функцій укладається договір на управління з управляючою компанією. У великих корпораціях створюються контролюючі органи – наглядова рада та можливо також створення ревізійної комісії.

У ТОВ, ТДВ, АТ, виробничих кооперативах вищим органом є загальні збори. В чинному законодавстві назва вищого органу тих чи інших корпорацій різняться.

Так, в АТ цей орган називається загальними зборами акціонерів (ст. 145 ЦК, ст. 32 Закону «Про акціонерні товариства»); в ТОВ та ТДВ – загальними зборами учасників (ст. 151, 159 ЦК, ст. 58 Закону «Про господарські товариства»); у виробничому кооперативі – загальними зборами членів кооперативу (ст. 15 Закону «Про кооперацію»).

Як вбачається, різниця несуттєва і обумовлюється найменуванням учасників цих видів корпорацій (акціонери, учасники, члени). Законодавче регулювання питань вищих органів корпорацій здійснюється, за загальним правилом, на рівні як ЦК, так і спеціальних законів. Стосовно АТ, ТОВ, ТДВ – це статті 145, 151, 159 ЦК і статті 41, 58, 65 Закону «Про господарські товариства», статті 32-50 Закону «Про акціонерні товариства». Що ж стосується виробничого кооперативу, то на рівні ЦК це питання не врегульоване, а йому присвячена ст. 15 Закону «Про кооперацію».

Загальні збори. Загальні збори бувають чергові та позачергові. Як правило, чергові збори скликаються мінімум раз на рік, якщо інше не передбачено статутом АТ, у ТОВ – не рідше двох разів на рік, якщо інше не передбачено в статуті (ч.2 ст.32 Закону «Про акціонерні товариства», ч. 4 ст. 15 Закону «Про кооперацію», ст. 61, ч.3 ст. 65 Закону «Про господарські товариства»). Усі інші загальні збори, крім річних, вважаються позачерговими.

Позачергові загальні збори скликаються наглядовою радою з власної ініціативи, а також на вимогу виконавчого органу

- в разі порушення провадження про визнання товариства банкрутом або необхідності вчинення значного правочину;

- на вимогу ревізійної комісії (ревізора); на вимогу акціонерів (акціонера), які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 і більше відсотків простих акцій товариства, а також учасників ТОВ та ТДВ, що володіють у сукупності більш як 20 відсотками голосів.

Позачергові загальні збори можуть скликатися ними у будь який час і з будь-якого приводу, що стосується діяльності товариства. Позачергові збори можуть скликатися й в інших випадках, встановлених законом або статутом товариства (ст. 47 Закону «Про акціонерні товариства», статті 61 та 65 Закону «Про господарські товариства»).

У кооперативах позачергові збори скликаються на вимогу:

- не менше третини його членів; спостережної ради;
- ревізійної комісії (ревізора);
- органу управління кооперативного об'єднання, членом якого він є (ч. 6 та 7 ст. 15 Закону «Про кооперацію»).

Законами України передбачаються й інші варіанти проведення загальних зборів – у формі *заочного голосування* (ст. 48 Закону «Про акціонерні товариства») та *методом опитування* (ч. 4 ст. 60 Закону «Про господарські товариства»).

Заочне голосування допускається за умов, якщо:

- (а) це передбачено статутом АТ;
- (б) кількість акціонерів такого АТ не повинна перевищувати 25 осіб.

Порядок заочного голосування (опитування) наступний:

- (а) проект рішення або питання для голосування надсилається акціонерам – власникам голосуючих акцій;
- (б) останні повинні в письмовій формі сповістити щодо нього свою думку;
- (в) протягом 10 днів з дати одержання повідомлення від останнього акціонера всі акціонери – власники голосуючих акцій повинні бути в письмовій формі про інформовані головою зборів про прийняте рішення;
- (г) рішення вважається прийнятим у разі, якщо за нього проголосували всі акціонери – власники голосуючих акцій. Акціонер за наявності підстав для цього може оскаржити рішення загальних зборів, якщо його права та охоронювані законом інтереси порушуються цим рішенням.

Наглядова рада товариства.

Наглядова рада є постійно діючим органом, призначеним здійснювати контроль за діяльністю виконавчого органу АТ та захист прав акціонерів. Обов'язковість наявності ради товариства передбачена в

- (а) АТ з кількістю більше 10 акціонерів-власників простих акцій;
- (б) створених в процесі корпоратизації та приватизації;
- (в) в інвестиційних фондах (статті 14 та 25 Закону «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди»),
- (г) в банківських установах, (статті 7 та 37 Закону «Про банки та банківську діяльність»).

Одразу ж слід відмітити, що чинне законодавство України не містить єдиного визначення цього органу. Якщо в Конституції України (ч. 4 ст. 103; ч. 1 ст. 120), ЦК(ст.160) та Законі «Про акціонерні товариства» (розділ VIII) цей орган носить назву «наглядова рада», то в ГК – «рада товариства (спостережна рада)» (ч. 3 ст. 89), в Законі «Про банки і банківську діяльність» – спостережна рада (ст. 39), що створює певні незручності при застосуванні різної термінології.

Формування складу наглядової ради. В Законі «Про акціонерні товариства» не вказується на те, що вона створюється тільки з акціонерів і що вона покликана представляти їх інтереси.

Натомість в ч. 1 ст. 53 цього Закону вказується не необмеженість кількості представників акціонера в наглядовій раді, що похідним чином свідчить про те, що її члени так чи інакше, але представляють інтереси акціонерів в цьому органі АТ. Відтак, її можна вважати представницьким та контролюючим органом акціонерів.

Наглядова рада обирається загальними зборами та підзвітна їм у своїй діяльності. Обрання членів наглядової ради публічного товариства здійснюється виключно шляхом кумулятивного голосування. Для формування складу наглядової ради приватного товариства існують два варіанти: або за принципом пропорційності представництва у її складі представників акціонерів відповідно до кількості належних акціонерам голосуючих акцій, або шляхом кумулятивного голосування. Той чи інший спосіб визначається статутом АТ.

Кількісний склад наглядової ради встановлюється загальними зборами АТ, але з врахуванням вимог Закону про те, що в разі наявності в товаристві акціонерів – власників простих акцій від 100 до 1000 осіб наглядова рада має складатися неменше ніж п'ять осіб; з кількістю понад 1000 – не менше ніж сім осіб, а в товариствах з кількістю акціонерів – власників простих акцій понад 10 000 осіб – неменше ніж дев'ять осіб.

Члени наглядової ради АТ не можуть бути членами його виконавчого органу та ревізійної комісії. Член наглядової ради здійснює свої повноваження на підставі договору з товариством, що підписується від імені останнього особою, уповноваженою загальними зборами. Компетенцію наглядової ради складають різні питання:

- (а) що стосуються сфери формування виконавчого органу АТ та контролю за його діяльністю;
- (б) ті, що передані їй на вирішення загальними зборами;
- (в) щодо скликання загальних зборів;
- (г) інші поточні питання корпоративного управління АТ, зокрема щодо його цінних паперів.

Статтею 52 Закону «Про акціонерні товариства» передбачена виключна компетенція наглядової ради, до якої, зокрема відносяться прийняття рішення про проведення чергових та позачергових загальних зборів; про анулювання акцій чи продаж раніше викуплених товариством акцій; затвердження ринкової вартості майна у випадках, передбачених цим Законом; обрання та відкликання повноважень голови і членів виконавчого органу та ін.

Виконавчий орган товариства. Відповідно до ч. 1 ст. 161 ЦК виконавчим органом АТ, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, є правління або інший орган, визначений статутом.

Виконавчий орган вирішує всі питання діяльності АТ, крім тих, що віднесені до виключної компетенції загальних зборів і наглядової ради товариства. Виконавчий орган є підзвітним загальним зборам акціонерів і наглядовій раді АТ та організовує виконання їхніх рішень.

Виконавчий орган діє від імені АТ у межах, встановлених статутом АТ і законом. У ч. 2 ст. 161 ЦК передбачено різні моделі побудови виконавчого органу АТ. Він може бути колегіальним (правління, дирекція) чи одноосібним (директор, генеральний директор).

В товаристві може бути лише один виконавчий орган. Членом виконавчого органу АТ може бути будь-яка фізична особа, яка має повну дієздатність і не є членом наглядової ради чи ревізійної комісії. Відповідно до ст. 52 Закону «Про акціонерні товариства» питання формування виконавчого органу АТ віднесені до компетенції наглядової ради. Чинним законодавством України не передбачено вимог щодо кількості та складу виконавчого органу АТ. Ці питання мають бути визначені у статуті або внутрішньому положення про виконавчий орган АТ. Законодавство дуже лаконічно визначає компетенцію виконавчого органу.

Відповідно до ч. 1 ст. 161 ЦК виконавчий орган вирішує всі питання діяльності акціонерного товариства, крім тих, що віднесені до компетенції загальних зборів і наглядової ради товариства. Згідно з ч. 3 ст. 47 Закону «Про господарські товариства» загальні збори можуть винести рішення про передачу частини належних їм прав до компетенції правління.

Важливим моментом є розмежування компетенції колегіального виконавчого органу та його голови. Голова колегіального виконавчого органу, який обирається наглядовою радою АТ, якщо інше не передбачено статутом товариства, організовує роботу колегіального виконавчого органу, діє без довіреності від імені АТ відповідно до рішень колегіального виконавчого органу.

Інший член колегіального виконавчого органу в порядку, визначеному законодавством України, також може бути наділений цими повноваженнями, якщо це передбачено статутом товариства.

Відповідно до ст. 23 Закону «Про господарські товариства» голова та члени виконавчого органу товариства є посадовими особами. Цією статтею та ст. 62 Закону «Про акціонерні товариства» висуваються певні вимоги до посадових осіб, а також заборони певним категоріям державних службовців обіймати ці посади АТ.

Відповідальність членів виконавчого органу АТ щодо повного обсягу відшкодування збитків, заподіяних йому внаслідок дій цих осіб не в інтересах товариства, передбачена ч.4 ст.92 ЦК та ст.63 Закону «Про акціонерні товариства».

Якщо в АТ колегіальний орган, то має місце солідарна відповідальність його членів.

3. Контроль за діяльністю органів управління

Є внутрішній та зовнішній контроль за діяльністю органів товариства. Внутрішній контроль стосується діяльності органів управління і його здійснюють відповідні органи та учасники, а зовнішній – сторонні організації. Як правило, це державні органи.

Найбільш вагомим і значущим є контроль в АТ, враховуючи численність складу акціонерів, публічність та інфраструктуру його діяльності. На сьогоднішній день повноваження зі здійснення контролю в АТ розподілені між двома органами –наглядовою радою та ревізійною комісією.

Наглядова рада. Згідно ч. 1 ст. 51 Закону «Про акціонерні товариства» наглядова рада АТ у межах своєї компетенції контролює діяльність виконавчого органу. Зокрема, це здійснюється шляхом наділення наглядової ради компетенцією щодо обрання та відкликання повноважень голови і членів виконавчого органу; затвердження умов договорів з ними, прийняття рішення про відсторонення голови виконавчого органу від виконання його повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови виконавчого органу; визначення ймовірності визнання товариства неплатоспроможним (ч. 2 ст. 52 вказаного Закону).

Крім того, наглядова рада зі складу своїх членів може сформувати комітет з аудиту, призначити внутрішнього аудитора (створити службу внутрішнього аудиту).

Висновки за результатами діяльності цих служб робляться наглядовою радою і доводяться до відома акціонерів на загальних зборах.

Служба *внутрішнього аудиту* є своєрідним аналогом ревізійної комісії, але її відмінність від останньої полягає у професійності діяльності щодо проведення внутрішнього аудиту у фінансових установах.

Ревізійна комісія. Звертає на себе увагу той факт, що у ЦК такий орган, як ревізійна комісія взагалі не згадується. У ч. 4 ст. 160 ЦК лише зазначається, що наглядова рада АТ визначає форми контролю за діяльністю його виконавчого органу. Втім, ревізійна комісія передбачається ГК та законами «Про господарські товариства» та «Про акціонерні товариства».

Згідно зі ст. 73 останнього вона обирається загальними зборами для проведення перевірки фінансово-господарської діяльності АТ. При цьому встановлюється, що в АТ з кількістю акціонерів – власників простих акцій товариства до 100 осіб запроваджується посада ревізора (або обирається ревізійна комісія), а в товариствах з кількістю акціонерів – власників простих акцій товариства більш як 100 осіб обов'язково обирається ревізійна комісія.

Ревізійна комісія (ревізор) може обиратися для проведення спеціальної перевірки фінансово-господарської діяльності товариства або на визначений період.

Строк повноважень членів ревізійної комісії (ревізора) встановлюється на період до дати проведення чергових річних загальних зборів, якщо статутом товариства, або положенням про ревізійну комісію, або рішенням загальних зборів АТ непередбачено інший строк повноважень, але не більше ніж на п'ять років.

Ревізор/ревізійна комісія здійснює контроль шляхом проведення перевірок фінансово-господарської діяльності АТ за результатами фінансового року, якщо інше не передбачено статутом товариства, положенням про ревізійну комісію або рішенням загальних зборів. Природно, що для належного виконання ревізором/ревізійною комісією своїх повноважень вони мають право набути доступу до всіх необхідних для перевірки документів.

Це їм забезпечує виконавчий орган товариства. За підсумками перевірок фінансово-господарської діяльності АТ ревізійна комісія(ревізор) готує висновок, в якому міститься інформація, якою або підтверджується достовірність та повнота даних фінансової звітності за відповідний період, або навпаки, наводяться факти порушення законодавства.

Все це доводиться до відома учасників/акціонерів на загальних зборах і тягне за собою відповідну реакцію щодо визнання позитивною або навпаки діяльності органів товариства. В останньому випадку, звичайно, постає питання про заміну певних посад, а можливо, про притягнення до відповідальності членів відповідних органів товариства згідно з ч. 4 ст. 92 ЦК та ст. 63 Закону «Про акціонерні товариства».

Незалежний аудит. Втім, основний тягар перевірки фінансово-господарської діяльності товариств сьогодні покладений на незалежних аудиторів, порядок обрання (заміни) яких докладно регулюються Законом «Про акціонерні товариства».

Специфіка аудиторських перевірок АТ передбачена у ст. 162 ЦК.

Цією статтею встановлюється, що АТ, яке зобов'язане відповідно до закону публікувати для загального відома документи, передбачені ст. 152 ЦК, повинне для перевірки та підтвердження правильності річної фінансової звітності щорічно залучати аудитора, не пов'язаного майновими інтересами з товариством чи з його учасниками.

Тобто, річна фінансова звітність публічного АТ підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором. У ч. 2 ст. 162 ЦК та ч. 5 ст. 75 Закону «Про акціонерні товариства» передбачено, що аудиторська перевірка діяльності АТ, у тому числі такого, що не зобов'язане публікувати для загального відома документи, має бути проведена у будь-який час на вимогу акціонерів, які разом володіють не менш як десятьма відсотками акцій.

Для цього ними самостійно укладається договір з аудитором. Витрати, пов'язані з проведенням такої перевірки, покладаються на осіб, на вимогу яких проводиться аудиторська перевірка, якщо загальними зборами акціонерів не буде ухвалене рішення про інше.

Крім незалежного аудита, який здійснює одночасно і зовнішній, але певною мірою і внутрішній контроль, наглядає за діяльністю АТ Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР).

ВИСНОВКИ З ТЕМИ:

У лекції було розглянуто питання корпоративного управління, його форми, принципи, органи управління корпорацій, контроль за діяльністю органів управління корпорацій у відповідності з нормами чинного законодавства. У цьому контексті важливо акцентувати на принципах корпоративного управління, характеристиці органів управління, контролю за їх діяльністю. Зазначені питання національного корпоративного права варто розуміти у порівнянні з світовими здобутками корпоративного управління, їх принципами і формами, зокрема у контексті Європейської та американської моделей корпоративного управління.

Семінарське заняття до Теми 5 :
Корпоративне управління.

План

1. Поняття, підстави набуття державою корпоративних прав.
2. Правове положення державної акціонерної компанії.
3. Створення акціонерних товариств у процесі приватизації та корпоратизації.

*Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
державна акціонерна компанія, державні корпоративні права, управління
державними корпоративними правами, державна дивідендна політика*